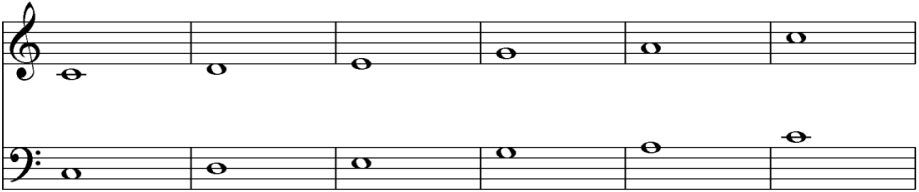
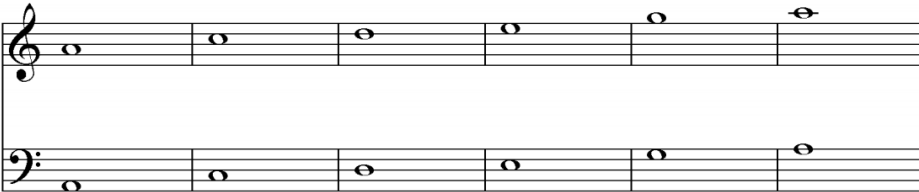

LEERLIJN	
Titel	Thematische Leerlijn Fotografie en Muziek De thema's sluiten o.a. aan bij de Da Vinci methode
Ontwikkeld door	

ALGEMEEN	
Titel activiteit	Traditionele Indiaanse muziek
Groep	Groep 7
Soort activiteit	Muziekles
Plaats	In de klas
Duur	2x 30 minuten
Leergebied	Kunstzinnige oriëntatie
Discipline	Muziek
Thema	Indianen
Omschrijving van de activiteit	Met deze activiteit ontdekken de leerlingen dat alle muziek over de hele wereld dezelfde vijf tonen als basis heeft (de zwarte toetsen op de piano). Ze beluisteren muziek van de Indianen en gaan zelf muziekstukjes maken met de vijf tonen.
Plaats in de reeks	Dit is een muziekles die behoort bij het thema: 'Indianen'. Bij dit thema is ook een fotografees beschikbaar.
Leeropbrengst	<ul style="list-style-type: none"> - De leerling kan betekenis geven aan (live) muziek uit verschillende tijden, stijlen en culturen, kan kennismaken van betekenissen die anderen daar aan geven (waaronder de componist of uitvoerder) en kan deze aan die van hemzelf spiegelen. - De leerling kan gericht luisteren naar muziek uit verschillende tijden, stijlen en culturen, en kan daarin de klank-, vorm- en betekenisaspecten herkennen en benoemen. - De leerling kan klank-, vorm- en/of betekenisaspecten van muziek in zijn composities verwerken en daarbij de vormprincipes herhaling, contrast en variatie toepassen. - De leerling kan zijn muzikale ideeën vormgeven en uitvoeren met behulp van zijn stem, (school)instrumentarium, (muziek)technologie en beweging. - De leerling kan zijn composities noteren en reproduceren met behulp van picturale en grafische notatievormen. - De leerling kan zelfstandig, ritmisch en in de maat, eenvoudige ritmische en melodische (begeleidings)patronen en speelstukken uitvoeren, zowel een- als meerstemmig, en kan daarbij reageren op (lied)leidingsgebaren. - De leerling kent de namen en speelwijzen van het schoolinstrumentarium en die van het pop- en (Westerse) klassieke instrumentarium. - De leerling kan zijn muzikale ideeën vormgeven en eventueel verklanken met gebruikmaking van (muziek)technologie. - De leerling kan (alleen en in groepsverband) een eigen idee of bestaande compositie uitvoeren en presenteren aan anderen en doet dat met overtuiging. - De leerling kan overwogen keuzes maken voor zijn composities en die communiceren met anderen. - De leerling heeft enige kennis van en inzicht in de betekenis die muziek heeft voor het dagelijks leven van mensen van vroeger en nu, zoals feesten, verdriet, massamedia en beïnvloeding van gedrag.
Presentatie-mogelijkheid als afsluiting thema	Leerlingen presenteren hun zelfgemaakte muziekstukje.
Rolverdeling	De leerkracht geeft deze les

UITVOERING	LES
<p>Vorbereiding en benodigdheden</p>	<p>Zet klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de PowerPoint presentatie bij deze les met speakers voor het geluid - internetverbinding - papier en pennen - online piano: http://www.apronus.com/music/flashpiano.htm (kan ook op I-pads) - melodische muziekinstrumenten (bijv. boomwhackers, klokkenspel, xylofoon, piano, keyboard, blokfluit etc.)
<p>Aandachtspunten & bijzonderheden</p>	<p>Opdracht 1 en 2 van 'uitvoeren' kan geluidsoverlast geven bij andere klassen, houd hier bij de planning en locatie van deze muzieklles rekening mee.</p> <p>Indien de school niet over melodische muziekinstrumenten beschikt, is het aan te raden om relatief goedkoop boomwhackers aan te schaffen of een gratis online piano op I-pads te gebruiken.</p> <p>De theoretische basis voor deze les (pentatonische toonladder) lijkt misschien ingewikkeld, maar het is niets meer dan het gebruik van vijf bepaalde tonen.</p>
<p>Oriëntatie</p>	<p>De inheemse bevolking van Noord-Amerika heeft een bijzondere band met muziek. De aloude liederen spelen een heel belangrijke rol binnen hun cultuur. In heel Amerika worden bijna op alle reservaten en in grote steden regelmatig Powwows, dans- en zangfeesten, georganiseerd. Op een Powwow wordt Indiaanse traditionele muziek uitgevoerd. Indianen zijn trots op hun cultuur, laten dit zien aan toeristen en willen de dansen overdragen aan nieuwe generaties, zodat de cultuur niet verloren gaat.</p> <p>Bekijk een stukje van het filmpje op pagina 2 van de PowerPoint presentatie. Spring naar 1.39 voor een tweede dans en naar 2.52 voor een derde dans.</p> <p>Indianen in Noord-, Midden en Zuid-Amerika maken allemaal hun eigen traditionele muziek. De composities hebben een herkenbare stijl, maar de uitvoering van de stukken verschilt per regio. Er wordt veel gezongen met begeleiding van trommels, rammelaars en soms fluiten. Veel andere muziekinstrumenten gebruiken de Indianen niet.</p> <p>Bekijk de afbeeldingen op pagina 3 van de PowerPoint presentatie. Van welk materiaal zijn de instrumenten gemaakt? Trommels: dierenhuid gespannen over een houten ring Rammelaars: schildpaddenschil met stokje Fluit: bamboe en hout</p> <p>Elke cultuur heeft zijn eigen muziek voor bepaalde gelegenheden zoals dansfeesten, begrafenissen, rituele muziek (bijvoorbeeld om ziektes te genezen, visioenen op te roepen of om geluk te brengen voor een goede oogst en schoon drinkwater), oorlogslieder en om moed in te zingen en de strijders tegen kwaad te beschermen. Instrumentale muziek (muziek zonder zang) kwam minder vaak voor.</p> <p>Beluister de drie muziekfragmenten op pagina 4 van de PowerPoint presentatie. Kunnen de leerlingen horen welk muziekfragment welke functie heeft? Antwoorden: Dansmuziek (muziekfragment 3) Ontspannende luistermuziek (muziekfragment 1) Rituele muziek om zieken te genezen (muziekfragment 2)</p> <p>Hoe kun je dat horen? De dansmuziek is ritmisch met trommels, kreten en gezang, snel genoeg om op te dansen. In de ontspannende luistermuziek hoor je alleen fluit met zachte trommel in een rustig tempo. De rituele muziek is gezongen, heeft veel</p>

	herhalingen, waarbij een man (geneesheer) voorzingt en anderen de zin herhalen.
Onderzoeken	<p>Bekijk klassikaal het filmpje op pagina 5 van de PowerPoint presentatie. Hierin krijgen de leerlingen vijf liedjes van over de hele wereld te horen met de vraag wat de overeenkomst is tussen deze liedjes (ze zijn allemaal gemaakt met dezelfde vijf tonen). Waar kennen de leerlingen het Schotse lied 'Auld lang syne' van? (Het voetballied: Wij houden van Oranje)</p> <p>Het gebruik van deze vijf tonen noemen we pentatoniek. Πέντε (pente) is Grieks voor 5. Vele culturen en muziekstromingen gebruiken de pentatoniek, maar vooral Chinese muziek, Indiaanse muziek en blues staan erom bekend. Ook klassieke muziek kan pentatonisch zijn (zoals Morgenstimmung uit Peer Gynt van Edvard Grieg). Ook veel kinderliedjes zijn gebaseerd op pentatoniek.</p> <p>De bekendste pentatonische toonladder is: alle zwarte toetsen op de piano. Er zitten natuurlijk meer dan vijf zwarte toetsen op een piano of keyboard (een standaard piano heeft 36 zwarte toetsen), maar het zijn slechts 5 tonen in verschillende octaven (hoogtes).</p> <p>Gebruik een piano, keyboard of online piano om de zwarte tonen te laten horen (PowerPoint presentatie pagina 6). Kunnen de leerlingen horen en zien welke zwarte toetsen hetzelfde klinken? Kan een leerling een melodie verzinnen op de (online) piano met alleen de zwarte toetsen?</p>
Uitvoeren Opdracht 1 Springen met vijf tonen	<p>Bekijk klassikaal het filmpje in de PowerPoint presentatie op pagina 7. In dit filmpje toont Bobby McFerrin aan dat vrijwel iedereen aanvoelt hoe een pentatonische toonladder werkt. Bekijk het filmpje van Bobby McFerrin. Lukt het om ook met de klas al springend vijf tonen te zingen? (Gebruik een klokkenspel of xylofoon als je meer houvast wilt voor de vijf tonen. Bobby gebruikt: Cis, Dis en F Gis en Ais Hij begint op Cis.)</p> <p>Variatie: geef alle leerlingen een boomwhacker (gekleurde klankstaaf) of ander melodisch slagwerkinstrument met één van de volgende vijf tonen: C-D-E-G-A probeer al springend deze vijf tonen te laten klinken. Kunnen de leerlingen ook andere manieren verzinnen om de verschillende noten aan te geven? (bijv. door aantal vingers op te steken 1-5, door de kleuren te laten zien van een bepaalde klankbuis, door de hoogte in vijf strepen aan te geven, etc.)</p>
Uitvoeren Opdracht 2 Zelf een muziekstukje verzinnen met vijf tonen	<p>Theoretische basis</p> <p>Een normale toonladder bevat de 7 basistonen, waarmee je een melodie kunt maken. Als je de daar de 4e en 7e toon weghaalt, houd je de pentatonische toonladder over (PowerPoint presentatie pagina 8).</p> <p>Bijvoorbeeld C-majeur: C-D-E-F-G-A-B-C wordt C-D-E-G-A(-C):</p> <p>Bijvoorbeeld a-mineur: A-B-C-D-E-F-G-A wordt A-C-D-E-G(-A):</p>

	<p>Alle zwarte toetsen op de piano zijn deze noten: Cis, Dis, Fis, Gis Ais (hetzelfde als Des, Es, Ges, As, Bes). Bijvoorbeeld F-majeur: F-G-A-Bes-C-D-E-F wordt F-G-A-C-D(-F) Bijvoorbeeld G-majeur: G-A-B-C-D-E-Fis-G wordt G-A-B-D-E-(-G)</p> <p>Opdracht De volgende opdracht kunnen leerlingen improviserend doen met hun eigen instrument, keyboard, boomwhackers of ander melodisch slagwerk en vervolgens aan elkaar presenteren. Gebruik een toonsoort naar keuze (of kies een vijftonenreeks hierboven) of geef de opdracht alleen de zwarte toetsen van de piano/keyboard te gebruiken. Iedereen moet in ieder geval dezelfde vijf tonen gebruiken.</p> <p>De leerlingen krijgen tien minuten de tijd om individueel of in tweetallen een korte melodie te verzinnen met de vijf tonen die ze mogen gebruiken. Ze mogen op papier aantekeningen maken of een tekening maken van hun melodie.</p> <p>Kunnen de leerlingen hun eigen melodie aan elkaar presenteren? Kunnen de melodieën achter elkaar een lied vormen? Op welke verschillende manieren kun je je melodie op papier schrijven/tekenen? Kunnen leerlingen de melodieën ook met lange tonen begeleiden? (gebruik hiervoor dezelfde vijf tonen)</p>
<p>Evalueren Muziek</p> <p>Thema</p>	<p>Hoe was het om zelf een muziekstukje te maken met vijf tonen? Makkelijk, moeilijk, leuk? Ben je tevreden met het resultaat? Was het moeilijk om de melodie te onthouden? Hoe is het om je zelfverzonnen melodie te presenteren aan publiek?</p> <p>Wat heb je geleerd over Indiaanse muziek? Je hebt o.a. geleerd over de functie van muziek in de Indiaanse cultuur. Als je kijkt naar je eigen leven, zou je zonder muziek kunnen? Als er helemaal geen muziek was, wanneer zou je de muziek dan missen en waarom?</p>